

Cauza C-371/10

National Grid Indus BV

împotriva

Inspecteur van de Belastingdienst Rijnmond/kantoor Rotterdam

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Gerechtshof Amsterdam)

„Transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți într-un alt stat membru decât cel în care a fost constituit – Libertatea de stabilire – Articolul 49 TFUE – Impozit pe plusvalorile latente aferente activelor unei societăți care își transferă sediul între statele membre – Stabilirea cuantumului impozitului la momentul transferului sediului – Plata imediată a impozitului – Proporzionalitate”

Sumarul hotărârii

1. *Libera circulație a persoanelor – Libertatea de stabilire – Dispozițiile tratatului – Domeniu de aplicare – Transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți de drept național într-un alt stat membru*

(art. 49 TFUE și 54 TFUE)

2. *Libera circulație a persoanelor – Libertatea de stabilire – Restricții – Legislație fiscală – Transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți de drept național într-un alt stat membru*

(art. 49 TFUE)

3. *Libera circulație a persoanelor – Libertatea de stabilire – Restricții – Legislație fiscală – Transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți de drept național într-un alt stat membru*

(art. 49 TFUE)

1. O societate constituită potrivit dreptului unui stat membru care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru, fără ca acest transfer de sediu să afecteze calitatea sa de societate din primul stat membru, se poate prevala de articolul 49 TFUE pentru a contesta legalitatea unui impozit pe care primul stat membru îl stabilește în sarcina sa cu ocazia respectivului transfer de sediu.

Fără îndoială, un stat membru dispune de posibilitatea de a defini atât legea specifică solicitată unei societăți pentru ca aceasta să poată fi considerată constituită potrivit dreptului său național și susceptibilă, din acest motiv, să beneficieze de dreptul de stabilire, cât și legea solicitată pentru menținerea ulterioară a acestei calități. Un stat membru are, așadar, posibilitatea să impună unei societăți constituite în temeiul ordinii sale juridice restricții de deplasare a sediului administrativ efectiv al acesteia în afara propriului teritoriu pentru ca aceasta să își poată păstra personalitatea juridică de care beneficia în temeiul legislației aceluiași stat. Totuși, această posibilitate nu implică în niciun caz că normele tratatului referitoare la libertatea de stabilire nu se aplică legislației naționale din domeniul constituirii și al dizolvării societăților.

(a se vedea punctele 27, 30 și 33 și dispozitiv 1)

2. Deși, potrivit modului lor de redactare, prevederile tratatului referitoare la libertatea de stabilire urmăresc să asigure beneficiul tratamentului național în statul membru gazd, acestea interzic în egal măsură ca statul membru de origine să împiedice stabilirea într-un alt stat membru a unuia dintre resortisanții săi ori a unei societăți constituite în conformitate cu legislația sa.

Or, o reglementare națională în temeiul căreia transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți de drept național într-un alt stat membru determină impozitarea imediată a plusvalorilor latente aferente activelor transferate, în timp ce astfel de plusvalori nu sunt impozitate în cazul în care o asemenea societate își transferă sediul în interiorul teritoriului statului membru în cauză și nu vor fi impozitate decât în cazul în care în măsura în care au fost efectiv realizate, stabilește o diferență de tratament în ceea ce privește impozitarea plusvalorilor și este de natură să descurajeze o societate de drept național să își transfere sediul într-un alt stat membru. Această diferență de tratament constituie o restricție interzisă, în principiu, de dispozițiile tratatului referitoare la libertatea de stabilire.

Totuși, transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți dintr-un stat membru într-un alt stat membru nu poate semnifica faptul că statul membru de origine trebuie să renunțe la dreptul său de a impozita o plusvaloare rezultată în cadrul competenței sale fiscale înainte de transferul respectiv. O astfel de reglementare vizează astfel prevenirea situațiilor de natură să compromită dreptul statului membru de origine de a-și exercita competența fiscală în legătură cu activitățile realizate pe teritoriul acestuia și poate fi justificat, aadar, prin motive legate de menținerea repartizării competenței de impozitare între statele membre și este apt să garanteze menținerea repartizării competenței de impozitare între statele membre în discuție.

(a se vedea punctele 35, 37, 41, 46 și 48)

3. Articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul că:

– nu se opune unei reglementări a unui stat membru potrivit căreia cuantumul impozitului pe plusvalorilor latente aferente unor elemente ale patrimoniului unei societăți este definitiv stabilit – fără luarea în considerare a pierderilor și a câștigurilor care pot fi realizate ulterior – la momentul la care societatea, ca urmare a transferului sediului său administrativ efectiv într-un alt stat membru, încetează să încaseze beneficii impozabile în primul stat membru; în această privință, este irelevant faptul că plusvalorile latente impozabile se raportează la câștiguri din cursul de schimb valutar care nu pot fi recunoscute în statul membru gazd, având în vedere regimul fiscal în vigoare pe teritoriul acestuia;

– se opune unei reglementări a unui stat membru care impune plata imediată a impozitului pe plusvalorile latente aferente elementelor de patrimoniu ale unei societăți care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru, chiar în momentul transferului respectiv.

Astfel, o reglementare națională care oferă societăților care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru posibilitatea de a opta între, pe de o parte, plata imediată a impozitului, care generează un dezavantaj în termeni financiari pentru această societate, dar o dispensează de sarcinile administrative ulterioare, și, pe de altă parte, amânarea plății impozitului respectiv și, după caz, a dobânzilor potrivit reglementării naționale aplicabile, care este în mod necesar însoțită de o sarcină administrativă pentru societatea în discuție, legată de monitorizarea activelor transferate, ar constitui o măsură care, fiind aptă să garanteze în același timp repartizarea echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, ar aduce o atingere

mai redus? libertate de stabilire decât plata imediată a impozitului respectiv.

(a se vedea punctele 64, 73 și 86 și dispozitiv 2)

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

29 noiembrie 2011(*)

„Transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți într-un alt stat membru decât cel în care a fost constituită – Libertatea de stabilire – Articolul 49 TFUE – Impozit pe plusvalorile latente aferente activelor unei societăți care își transferă sediul între statele membre – Stabilirea cuantumului impozitului la momentul transferului sediului – Plata imediată a impozitului – Proporzionalitate”

În cauza C-371/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Gerechtshof Amsterdam (țările de Jos), prin decizia din 15 iulie 2010, primită de Curte la 26 iulie 2010, în procedura

National Grid Indus BV,

împotriva

Inspecteur van de Belastingdienst Rijnmond/kantoor Rotterdam,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul A. Tizzano, președintele Camerei întâi, îndeplinind funcția de președinte, domnii J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (raportor) și doamna A. Prechal, președinți de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii K. Schiemann, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, T. von Danwitz și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 iunie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru National Grid Indus BV, de domnul F. Pötgens, belastingadviseur, precum și de D. Hofland și E. Pijnacker Hordijk, advocaten;

– pentru guvernul olandez, de doamnele C. Wissels și M. de Ree, precum și de domnul J. Langer, în calitate de agenți;

- pentru guvernul danez, de domnul C. Vang, în calitate de agent;
- pentru guvernul german, de domnii T. Henze și C. Blaschke, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de domnul M. Muñoz Pérez, în calitate de agent;
- pentru guvernul francez, de domnul G. de Bergues și de doamna N. Rouam, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de doamna G. Palmieri, în calitate de agent, asistat de domnul P. Gentili, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul portughez, de domnii L. Inez Fernandes și J. Menezes Leitão, în calitate de agenți;
- pentru guvernul finlandez, de domnul J. Heliskoski și de doamna M. Pere, în calitate de agenți;
- pentru guvernul suedez, de doamnele A. Falk și S. Johannesson, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de domnul S. Hathaway, în calitate de agent, asistat de K. Bacon, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de domnii W. Roels și R. Lyal, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 septembrie 2011,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 49 TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între National Grid Indus BV (denumit în continuare „National Grid Indus”), societate de drept olandez cu sediul în Țările de Jos, pe de o parte, și Inspecteur van de Belastingdienst Rijnmond/kantoor Rotterdam (inspectorul din cadrul Serviciului de Impozite Rijnmond/Biroul Rotterdam, denumit în continuare „inspectorul”), pe de altă parte, cu privire la impozitarea plusvalorilor latente aferente activelor societății respective cu ocazia transferului sediului administrativ efectiv al acesteia în Regatul Unit.

Cadrul juridic

Convenția privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale

3 Regatul Țărilor de Jos și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au încheiat o convenție privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale în materia impozitului pe venit (denumită în continuare „convenția”).

4 Articolul 4 din convenție prevede:

„1. În sensul prezentei conven?ii, expresia «rezident al unui stat contractant» desemneaz? orice persoan? care, potrivit legisla?iei acestui stat, este impozabil? în acest stat, pe baza domiciliului, a re?edin?ei, a sediului s?u administrativ sau a oric?rui alt criteriu de natur? analoag? [...]

[...]

3. În cazul în care, potrivit alineatului 1, o entitate care nu este persoan? fizic? este rezident? în cele dou? state contractante, aceasta este considerat? ca fiind rezident? numai în statul în care se afl? sediul s?u administrativ efectiv.”

5 Conform articolului 7 alineatul 1 din conven?ie, „[b]eneficiile unei întreprinderi dintr?un stat contractant nu sunt impozabile decât în acest stat, cu excep?ia cazului în care întreprinderea î?i desf??oar? activitatea într?un alt stat prin intermediul unui sediu permanent aflat în acest stat. Dacă întreprinderea î?i desf??oar? activitatea în acest mod, beneficiile întreprinderii sunt impozabile în cel?lalt stat, dar numai în m?sura în care pot fi atribuite acestui sediu permanent.”

6 Articolul 13 din conven?ie prevede:

„1. Câ?tigurile ob?inute de un rezident al unui stat contractant din înstr?inarea unor bunuri imobile [...] situate în cel?lalt stat contractant sunt impozabile în acest din urm? stat.

2. Câ?tigurile ob?inute din înstr?inarea unor bunuri mobile care fac parte din activele unui sediu permanent pe care o întreprindere dintr?un stat contractant îl are în cel?lalt stat contractant [...], inclusiv astfel de câ?tiguri ob?inute din înstr?inarea acestui sediu permanent (singur sau împreun? cu ansamblul întreprinderii) [...] se impoziteaz? în acest din urm? stat.

3. Câ?tigurile ob?inute din înstr?inarea unor nave sau aeronave folosite pentru transportul interna?ional [...] nu se impoziteaz? decât în statul contractant în care se afl? sediul administrativ efectiv al întreprinderii.

4. Câ?tigurile ob?inute din înstr?inarea tuturor celorlalte bunuri decât cele men?ionate la alineatele 1, 2 ?i 3 nu se impoziteaz? decât în statul contractant în care este rezident cedentul.”

Reglementarea olandez?

7 Articolul 16 din Legea privind impozitul pe venit din 1964 (Wet op de inkomstenbelasting 1964, denumit? în continuare „Wet IB”) prevede:

„Câ?tigurile unei întreprinderi care nu au fost contabilizate înc? [...] se adaug? la beneficiile realizate în anul calendaristic în care persoana pe seama c?reia este condus? întreprinderea înceteaz? s? mai realizeze beneficii impozabile din activitatea întreprinderii în ??rile de Jos [...]”

8 Potrivit articolului 8 din Legea privind impozitul pe profit din 1969 (Wet op de vennootschapsbelasting 1969, denumit? în continuare „Wet VPB”), articolul 16 din Wet IB se aplic? prin analogie impozitului pe profit.

9 În conformitate cu articolul 2 alineatul 4 din Wet VPB, „[d]acă o entitate a fost constituit? potrivit dreptului olandez, aceasta continu? s? fie considerat?, în temeiul prezentei legi, ca fiind stabilit? în ??rile de Jos [...]”.

Situa?ia de fapt din ac?iunea principal? ?i întreb?rile preliminare

10 National Grid Indus este o societate cu r?spundere limitat? constituit? potrivit dreptului

olandez. Până la 15 decembrie 2000, sediul său administrativ efectiv se afla în Țările de Jos.

11 Începând cu 10 iunie 1996, această societate deține o creanță în valoare de 33 113 000 GBP asupra National Grid Company plc, societate stabilită în Regatul Unit.

12 Ca urmare a creșterii cursului lirei sterline în raport cu guldenul olandez, a rezultat din această creanță un câștig din cursul de schimb valutar nerealizat. La 15 decembrie 2000, acest câștig din cursul de schimb valutar era de 22 128 160 NLG.

13 La această dată, National Grid Indus și-a transferat sediul administrativ efectiv în Regatul Unit. În conformitate cu articolul 2 alineatul 4 din Wet VPB, ca urmare a faptului că se constituise în conformitate cu dreptul olandez, National Grid Indus a continuat să fie impozabilă, în principiu, în mod nelimitat în Țările de Jos. Cu toate acestea, potrivit articolului 4 alineatul 3 din convenție, care are prioritate asupra dreptului național, urma ca, după transferul sediului său administrativ efectiv, National Grid Indus să fie considerată drept rezident în Regatul Unit. Dat fiind faptul că, după transferul sediului său, National Grid Indus nu mai dispunea de un sediu permanent în sensul convenției în Țările de Jos, dreptul de a impozita beneficiul și creșterea capitalului social al acestei societăți revenea, după transferul respectiv, exclusiv Regatului Unit, în conformitate cu articolul 7 alineatul 1 și cu articolul 13 alineatul 4 din convenție.

14 Ca urmare a aplicării convenției, National Grid Indus a încetat să încaseze beneficii impozabile în Țările de Jos în sensul articolului 16 din Wet IB, astfel încât, în temeiul dispoziției respective coroborate cu articolul 8 din Wet VPB, ar fi trebuit să fie întocmit un bilanț final al plusvalorilor latente existente la data transferului sediului acestei întreprinderi. Astfel, inspectorul a decis că National Grid Indus trebuie să fie supus impozitului în special cu privire la câștigul din cursul de schimb valutar menționat la punctul 12 din prezenta hotărâre.

15 National Grid Indus a formulat contestație împotriva deciziei inspectorului la rechtbank Haarlem, care, prin hotărârea din 17 decembrie 2007, a confirmat decizia respectivă.

16 În aceste condiții, National Grid Indus a formulat apel împotriva hotărârii rechtbank Haarlem la Gerechtshof Amsterdam.

17 Instanța de trimitere consideră mai întâi că National Grid Indus poate invoca libertatea de stabilire pentru a contesta consecințele fiscale pe care Țările de Jos, ca stat membru de origine, le atribuie transferului sediului administrativ efectiv al acestei societăți într-un alt stat membru. Din moment ce existența și funcționarea societății respective, care este constituită potrivit dreptului olandez, nu ar fi afectate de reglementarea națională în discuție, prezenta acțiune principală s-ar distinge de cele în care s-au pronunțat Hotărârea din 27 septembrie 1988, Daily Mail and General Trust (81/87, Rec., p. 5483), și Hotărârea din 16 decembrie 2008, Cartesio (C-210/06, Rec., p. I-9641). Ar subzista totuși o îndoială cu privire la acest aspect.

18 Instanța de trimitere consideră în continuare că o impozitare precum cea în discuție în acțiunea principală constituie un obstacol în calea libertății de stabilire. Măsura națională aflată la baza acestei impozitări ar putea totuși să se dovedească justificată de obiectivul care constă în asigurarea unei repartizări echilibrate a competenței de impozitare între statele membre, în conformitate cu principiul teritorialității fiscale, ce cuprinde un element temporal. Instanța explică în acest sens că articolul 16 din Wet IB se întemeiază pe ideea potrivit căreia totalitatea beneficiului realizat de o societate rezidentă trebuie să facă obiectul impozitării în Țările de Jos. În cazul în care societatea încetează să fie impozitată în Țările de Jos, ca urmare a transferului sediului administrativ efectiv al societății respective, plusvalorile latente aferente activelor acesteia, care nu au fost încă impozitate în Țările de Jos, ar trebui să fie considerate beneficii realizate și, prin urmare, să fie supuse impozitului.

19 Cu toate acestea, instanța de trimitere consideră că nu este exclus faptul că, potrivit jurisprudenței ce rezultă din Hotărârea din 11 martie 2004, de Lasteyrie du Saillant (C-9/02, Rec., p. I-2409), și din Hotărârea din 7 septembrie 2006, N (C-470/04, Rec., p. I-7409), impozitul pe bilanțul contabil final, astfel cum este prevăzut de reglementarea în discuție în acțiunea principală, ar putea fi considerat disproporționat, dat fiind faptul că acesta antrenează o datorie fiscală exigibilă imediat și că nu țin cont de pierderile înregistrate după transferul sediului întreprinderii respective. Instanța de trimitere consideră că subzistă un dubiu și cu privire la acest aspect. În această privință, instanța adaugă că amânarea impozitării până la data realizării efective a plusvalorilor ar putea ridica probleme practice insurmontabile.

20 În sfârșit, instanța de trimitere subliniază că, în speță, nicio pierdere nu este susceptibilă să se producă ulterior transferului sediului administrativ efectiv al National Grid Indus, din moment ce acest transfer a determinat dispariția riscului de schimb valutar pentru o creanță exprimată în lire sterline. Astfel, după acest transfer, societatea respectivă era obligată să își calculeze beneficiul impozabil în această monedă.

21 În aceste condiții, Gerechtshof Amsterdam a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În cazul în care statul membru în care a fost constituită o societate impune acesteia, cu ocazia transferului sediului administrativ efectiv din acest stat într-un alt stat membru, plata unui impozit pe bilanțul contabil final, poate societatea respectivă să invoce, în stadiul actual al dreptului comunitar, articolul 43 CE (devenit articolul 49 TFUE) împotriva acestui stat membru?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, impozitul pe bilanțul contabil final, precum cel în discuție, care se aplică asupra plusvalorii din elementele de capital transferate din statul de ieșire în statul gazd, astfel cum existau acestea la momentul transferului sediului, oferă posibilitatea de amânare a plății și de luare în considerare a pierderilor ulterioare, întrucât articolul 43 CE (devenit articolul 49 TFUE) în sensul că acesta nu poate fi justificat prin necesitatea unei repartizări a competențelor de impozitare între statele membre?

3) Răspunsul la întrebarea precedentă depinde în special de faptul că impozitul pe bilanțul contabil final în discuție privește un câștig (din cursul de schimb valutar) realizat sub incidența competenței de impozitare olandeze, în timp ce un asemenea câștig nu este recunoscut în statul gazd în temeiul reglementării fiscale aplicabile pe teritoriul acestuia?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

22 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă o societate constituită potrivit dreptului unui stat membru, care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru și care este supusă, în primul stat membru, unui impozit cu ocazia acestui transfer, se poate prevala de articolul 49 TFUE împotriva acestui stat membru.

23 Guvernele olandez, german, italian, portughez, finlandez, suedez și guvernul Regatului Unit susțin că articolul 49 TFUE lasă intactă competența statelor membre în adoptarea unei reglementări, inclusiv a normelor de natură fiscală referitoare la transferurile sediului întreprinderilor între statele membre. Interpretarea acestui articol dată de Curte în Hotărârile citate anterior Daily Mail and General Trust și Cartesio nu ar privi numai condițiile privind constituirea și funcționarea societăților potrivit dreptului național referitor la societăți.

24 Guvernele respective explică în acest sens că National Grid Indus, tocmai ca urmare a transferului sediului său administrativ efectiv, încetează să fie supusă legii fiscale a statului său membru de origine. Țările de Jos ar pierde orice competență fiscală în ceea ce privește veniturile provenite din activitatea societății respective. Impozitarea în discuție în acțiunea principală ar fi, aadar, strâns legată de dispozițiile dreptului național referitoare la societăți care prevăd condițiile privind stabilirea societăților și transferul sediului acestora, iar această impozitare ar constitui o consecință directă a dispozițiilor respective.

25 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 54 TFUE, societățile constituite în conformitate cu legislația unui stat membru și având sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității în cadrul Uniunii sunt asimilate, în aplicarea dispozițiilor Tratatului FUE referitoare la libertatea de stabilire, persoanelor fizice resortisante ale statelor membre.

26 În lipsa unei definiții uniforme date de dreptul Uniunii societăților care pot beneficia de dreptul de stabilire în funcție de criteriul unei legături unice care să determine dreptul național aplicabil unei societăți, problema dacă articolul 49 TFUE se aplică unei societăți care invocă libertatea fundamentală consacrată de acest articol, în mod similar, de altfel, problemei dacă o persoană fizică este un resortisant al unui stat membru care, în acest temei, are posibilitatea să beneficieze de această libertate, constituie o chestiune prealabilă care, în stadiul actual al dreptului Uniunii, poate fi soluționată numai de dreptul național aplicabil. În consecință, numai în cazul în care se verifică faptul că această societate beneficiază în mod efectiv de libertatea de stabilire, având în vedere condițiile prevăzute la articolul 54 TFUE, se ridică problema dacă societatea respectivă se confruntă cu o restricție privind această libertate în sensul articolului 49 TFUE (a se vedea Hotărârea Daily Mail and General Trust, citată anterior, punctele 19-23, Hotărârea din 5 noiembrie 2002, Überseering, C-208/00, Rec., p. I-9919, punctele 67-70, precum și Hotărârea Cartesio, citată anterior, punctul 109).

27 Un stat membru dispune astfel de posibilitatea de a defini atât legătura specifică solicitată unei societăți pentru ca aceasta să poată fi considerată constituită potrivit dreptului său național și susceptibilă, din acest motiv, să beneficieze de dreptul de stabilire, cât și legătura solicitată pentru menținerea ulterioară a acestei calități (Hotărârea Cartesio, citată anterior, punctul 110). Un stat membru are, aadar, posibilitatea să impună unei societăți constituite în temeiul ordinii sale juridice restricții de deplasare a sediului administrativ efectiv al acesteia în afara propriului teritoriu, pentru ca aceasta să își poată păstra personalitatea juridică de care beneficia în temeiul legislației aceluiași stat (Hotărârea Überseering, citată anterior, punctul 70).

28 În acțiunea principală, transferul sediului administrativ efectiv al National Grid Indus în Regatul Unit nu a afectat totuși calitatea de societate de drept olandez a acestei întreprinderi

potrivit acestui drept, care aplică, în ceea ce privește societățile, teoria constituirii.

29 Cu toate acestea, guvernele olandez, german, italian, portughez, finlandez, suedez și guvernul Regatului Unit susțin că, dacă un stat membru este competent să solicite dizolvarea și lichidarea unei societăți care emigrează, acest stat membru trebuie considerat ca fiind de asemenea competent să impună cerințe fiscale în cazul în care aplică sistemul – mai avantajos din punctul de vedere al pieței interne – al transferului de sediu cu păstrarea personalității juridice.

30 Cu toate acestea, posibilitatea evocată la punctul 27 din prezenta hotărâre nu implică în niciun caz că normele tratatului referitoare la libertatea de stabilire nu se aplică legislației naționale din domeniul constituirii și al dizolvării societăților (a se vedea Hotărârea Cartesio, citată anterior, punctul 112).

31 Reglementarea națională în discuție în acțiunea principală nu vizează stabilirea condițiilor cerute de un stat membru unei societăți constituite în conformitate cu legislația sa pentru ca aceasta să își păstreze calitatea de societate a statului membru respectiv după transferul sediului administrativ efectiv într-un alt stat membru. Dimpotrivă, reglementarea respectivă se limitează să atribuie, în privința societăților constituite în conformitate cu dreptul național, consecințe fiscale unui transfer al sediului între statele membre, fără ca un astfel de transfer de sediu să afecteze calitatea acestora de societăți din statul membru în discuție.

32 În acțiunea principală, din moment ce transferul sediului administrativ efectiv al National Grid Indus în Regatul Unit nu a afectat calitatea sa de societate de drept olandez, transferul respectiv nu a avut nicio incidență asupra posibilității societății respective de a se prevala de articolul 49 TFUE. În calitate de societate constituită în conformitate cu legislația unui stat membru și având sediul social, precum și administrația centrală în cadrul Uniunii, aceasta beneficiază, în conformitate cu articolul 54 TFUE, de dispozițiile tratatului referitoare la libertatea de stabilire și se poate prevala, așadar, de drepturile ce decurg din articolul 49 TFUE, în special pentru a contesta legalitatea unui impozit pe care statul membru respectiv îl stabilește în sarcina sa cu ocazia transferului sediului său administrativ efectiv într-un alt stat membru.

33 Trebuie să se răspundă, așadar, la prima întrebare că o societate constituită potrivit dreptului unui stat membru care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru, fără ca acest transfer de sediu să afecteze calitatea sa de societate din primul stat membru, se poate prevala de articolul 49 TFUE pentru a contesta legalitatea unui impozit pe care primul stat membru îl stabilește în sarcina sa cu ocazia respectivului transfer de sediu.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

34 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări fiscale a unui stat membru, precum cea în discuție în acțiunea principală, potrivit căreia plusvalorile latente aferente elementelor din patrimoniul unei societăți care este constituită potrivit dreptului acestui stat membru și care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru sunt impozitate de primul stat membru la data transferului respectiv, fără ca reglementarea respectivă, pe de o parte, să prevadă suspendarea plății impozitului la care este supusă societatea respectivă până la data realizării efective a acestor plusvalori și, pe de altă parte, să țină cont de pierderile care se pot produce ulterior transferului sediului respectiv. Totodată, instanța urmărește să se stabilească dacă interpretarea articolului 49 TFUE este influențată de împrejurarea că plusvalorile latente impozabile se raportează la câștiguri din cursul de schimb valutar ce nu pot fi recunoscute în statul membru gazdă având în vedere regimul fiscal care este în vigoare pe teritoriul acestuia.

Cu privire la existența unei restricții privind libertatea de stabilire

35 Articolul 49 TFUE impune eliminarea restricțiilor privind libertatea de stabilire. Deși, potrivit modului de redactare, prevederile tratatului referitoare la libertatea de stabilire urmăresc să asigure beneficiul tratamentului național în statul membru gazdă, acestea interzic, în egală măsură, ca statul membru de origine să împiedice stabilirea într-un alt stat membru a unuia dintre resortisanți și ori a unei societăți constituite în conformitate cu legislația sa (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 1998, ICI, C-264/96, Rec., p. I-4695, punctul 21, Hotărârea din 6 decembrie 2007, Columbus Container Services, C-298/05, Rep., p. I-10451, punctul 33, Hotărârea din 23 octombrie 2008, Krankenhaus Ruhesitz am Wannsee-Seniorenheimstatt, C-157/07, Rep., p. I-8061, punctul 29, și Hotărârea din 15 aprilie 2010, CIBA, C-96/08, Rep., p. I-2911, punctul 18).

36 Potrivit de asemenea unei jurisprudențe constante, trebuie considerate restricții privind libertatea de stabilire toate măsurile care interzic, îngreunează sau fac mai puțin atractivă exercitarea acestei libertăți (a se vedea Hotărârea din 5 octombrie 2004, CaixaBank France, C-442/02, Rec., p. I-8961, punctul 11, Hotărârea Columbus Container Services, citată anterior, punctul 34, Hotărârea Krankenhaus Ruhesitz am Wannsee-Seniorenheimstatt, citată anterior, punctul 30, și Hotărârea CIBA, citată anterior, punctul 19).

37 În acțiunea principală, trebuie să se constate că o societate de drept olandez care dorește să își transfere sediul administrativ efectiv în afara teritoriului olandez, în contextul exercitării dreptului garantat de articolul 49 TFUE, suferă un dezavantaj de trezorerie în raport cu o societate similară care își păstrează sediul administrativ efectiv în Țările de Jos. Astfel, potrivit reglementărilor naționale în discuție în acțiunea principală, transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți de drept olandez într-un alt stat membru determină impozitarea imediată a plusvalorilor latente aferente activelor transferate, în timp ce astfel de plusvalori nu sunt impozitate în cazul în care o asemenea societate își transferă sediul în interiorul teritoriului olandez. Plusvalorile aferente activelor unei societăți care efectuează un transfer de sediu pe teritoriul statului membru în discuție nu vor fi impozitate decât în cazul și în măsura în care au fost efectiv realizate. Această diferență de tratament în ceea ce privește impozitarea plusvalorilor este de natură să descurajeze o societate de drept olandez să își transfere sediul într-un alt stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior de Lasteyrie du Saillant, punctul 46, și N, punctul 35).

38 Diferența de tratament astfel constatată nu se explică printr-o diferență obiectivă de situație. Astfel, cu privire la o reglementare a unui stat membru care urmărește să impoziteze plusvalorile realizate pe teritoriul său, situația unei societăți constituite potrivit legislației statului membru respectiv și care își transferă sediul într-un alt stat membru este similară cu cea a unei

societăți constituite de asemenea potrivit legislației primului stat membru în care își părăsesc sediul în acest stat membru, în ceea ce privește impozitarea plusvalorilor aferente activelor care au fost realizate în primul stat membru anterior transferului de sediu.

39 Guvernele spaniol, francez și portughez mai arată că o societate precum reclamanta din acțiunea principală nu suferă niciun dezavantaj în raport cu o societate care și-a transferat sediul în interiorul unui stat membru. Întrucât câștigul din cursul de schimb valutar în guldeni olandezi asupra unei creanțe exprimate în lire sterline ar fi dispărut cu ocazia transferului sediului administrativ efectiv al National Grid Indus în Regatul Unit, în opinia guvernelor respective, această societate ar fi fost impozitată pe plusvaloarea realizată. În schimb, un transfer de sediu în interiorul statului membru în discuție nu ar fi determinat realizarea niciunei plusvalori.

40 Un astfel de argument trebuie înălțat. Impozitul în discuție în acțiunea principală nu vizează plusvalorile realizate. Câștigul din cursul de schimb valutar impozitat în cadrul acțiunii principale se raportează, astfel, la o plusvaloare latentă care nu a determinat niciun venit pentru National Grid Indus. O astfel de plusvaloare latentă nu ar fi fost impozitată dacă National Grid Indus și-ar fi transferat sediul administrativ efectiv în interiorul teritoriului olandez.

41 Rezultă că diferența de tratament la care sunt supuse, în cadrul dispozițiilor naționale în discuție în acțiunea principală, societățile de drept olandez care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru în raport cu societățile de drept olandez care își transferă sediul administrativ efectiv în interiorul teritoriului olandez constituie o restricție interzisă, în principiu, de dispozițiile tratatului referitoare la libertatea de stabilire.

Cu privire la justificarea restricției privind libertatea de stabilire

42 Dintr-o jurisprudență constantă rezultă că o restricție privind libertatea de stabilire nu poate fi admisă decât dacă se justifică prin motive imperative de interes general. În plus, în acest caz, trebuie ca aceasta să fie de natură să asigure realizarea obiectivului în cauză și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv (Hotărârea din 13 decembrie 2005, Marks & Spencer, C-446/03, Rec., p. I-10837, punctul 35, Hotărârea din 12 septembrie 2006, Cadbury Schweppes și Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, Rec., p. I-7995, punctul 47, Hotărârea din 13 martie 2007, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, C-524/04, Rep., p. I-2107, punctul 64, precum și Hotărârea din 18 iunie 2009, Aberdeen Property Fininvest Alpha, C-303/07, Rep., p. I-5145, punctul 57).

43 Potrivit instanței de trimitere, restricția privind libertatea de stabilire se dovedește justificată de obiectivul care constă în asigurarea unei repartizări echilibrate a competenței de impozitare între statele membre, în conformitate cu principiul teritorialității ce cuprinde un element temporal. Statul membru în discuție nu și-ar exercita astfel competența de impozitare decât cu privire la plusvalorile realizate pe teritoriul său în perioada în care National Grid Indus își avea acolo rețedința fiscală.

44 National Grid Indus consideră totuși că un astfel de obiectiv nu poate justifica restricția constatată, din moment ce impozitul în discuție în acțiunea principală nu ar viza un beneficiu real.

45 În această privință, trebuie amintit, pe de o parte, că menținerea repartizării competenței de impozitare între statele membre este un obiectiv legitim recunoscut de Curte (a se vedea în acest sens Hotărârea Marks & Spencer, citată anterior, punctul 45, Hotărârea N, citată anterior, punctul 42, Hotărârea din 18 iulie 2007, Oy AA, C-231/05, Rep., p. I-6373, punctul 51, precum și Hotărârea din 15 mai 2008, Lidl Belgium, C-414/06, Rep., p. I-3601, punctul 31). Pe de altă parte, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în lipsa unor măsuri de unificare sau de armonizare adoptate de Uniune, statele membre pot păstra competența de a defini, pe cale convențională

sau unilateral?, criteriile de repartizare a competen?elor lor fiscale, în special în scopul de a elimina dubla impunere (Hot?rârea din 19 noiembrie 2009, Comisia/Italia, C?540/07, Rep., p. I?10983, punctul 29 ?i jurispruden?a citat?).

46 Transferul sediului administrativ efectiv al unei societ??i dintr?un stat membru într?un alt stat membru nu poate semnifica faptul c? statul membru de origine trebuie s? renun?e la dreptul s?u de a impozita o plusvaloare rezultat? în cadrul competen?ei sale fiscale înainte de transferul respectiv (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 12 decembrie 2006, *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation*, C?374/04, Rec., p. I?11673, punctul 59). Curtea a considerat astfel c? un stat membru este îndrept??it, în conformitate cu principiul teritorialit??ii fiscale asociat unui element temporal, ?i anume re?edin?a fiscal? a contribuabilului pe teritoriul na?ional în perioada în care au ap?rut plusvalorile latente, s? impoziteze plusvalorile respective la data emigr?rii acestuia (a se vedea Hot?rârea N, citat? anterior, punctul 46). O astfel de m?sur? vizeaz? astfel prevenirea situa?iilor de natur? s? compromit? dreptul statului membru de origine de a??i exercita competen?a fiscal? în leg?tur? cu activit??ile realizate pe teritoriul acestuia ?i poate fi justificat?, a?adar, prin motive legate de men?inerea repartiz?rii competen?ei de impozitare între statele membre (a se vedea Hot?rârea *Marks & Spencer*, citat? anterior, punctul 46, Hot?rârea *Oy AA*, citat? anterior, punctul 54, precum ?i Hot?rârea din 21 ianuarie 2010, *SGI*, C?311/08, Rep., p. I?487, punctul 60).

47 Din decizia de trimitere rezult? c?, dup? transferul sediului s?u administrativ efectiv în Regatul Unit, *National Grid Indus* era considerat?, în conformitate cu articolul 7 alineatul 1 din conven?ie, drept o societate rezident? în acest din urm? stat membru. Din moment ce, ca urmare a respectivului transfer de sediu, *National Grid Indus* înceta s? ob?in? beneficii impozabile în ??rile de Jos, a fost întocmit un bilan? final în conformitate cu articolul 16 din *Wet IB*, în ceea ce prive?te plusvalorile aferente activelor acestei societ??i existente în ??rile de Jos la data transferului sediului acesteia în Regatul Unit. Plusvalorile realizate ulterior transferului sediului respectiv sunt, în conformitate cu articolul 13 alineatul 4 din conven?ie, impozabile în ultimul stat membru.

48 Având în vedere aceste elemente, o reglementare precum cea în discu?ie în ac?iunea principal? este apt? s? garanteze men?inerea repartiz?rii competen?ei de impozitare între statele membre în discu?ie. Astfel, impozitul pe bilan?ul contabil final la data transferului sediului administrativ efectiv al unei societ??i urm?re?te s? supun? impozitului pe profit din statul membru de origine plusvalorile nerealizate, create în cadrul competen?ei fiscale a acestui stat membru, înainte de transferul sediului respectiv. Plusvalorile latente aferente unui bun economic sunt astfel impozitate în statul membru în care au fost create. Plusvalorile realizate ulterior transferului sediului societ??ii respective sunt impozabile numai în statul membru gazd? în care au fost create, ceea ce permite evitarea unei duble impuneri a acestora.

49 Argumentul *National Grid Indus* potrivit c?ruia impozitul în discu?ie în ac?iunea principal? nu poate fi justificat din moment ce acesta afecteaz? o plusvaloare latent?, iar nu o plusvaloare realizat?, trebuie respins. Astfel, dup? cum subliniaz? diferitele guverne care au formulat observa?ii în fa?a Cur?ii, un stat membru este îndrept??it s? impoziteze valoarea economic? generat? de o plusvaloare latent? pe teritoriul s?u, chiar dac? plusvaloarea în discu?ie nu a fost înc? realizat? efectiv pe acest teritoriu.

50 Trebuie s? se examineze de asemenea dac? o reglementare precum cea în discu?ie în ac?iunea principal? nu trebuie s? dep??easc? ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul pe care îl urm?re?te (Hot?rârea din 30 iunie 2011, *Meilicke* ?i al?ii, C?262/09, nepublicat? înc? în Repertoriu, punctul 42 ?i jurispruden?a citat?).

51 Trebuie amintit în acest sens c?, potrivit reglement?rii na?ionale în discu?ie în ac?iunea

principal?, atât stabilirea cuantumului datoriei fiscale, cât și plata acesteia din urmă au loc în momentul în care societatea în discuție încetează să încaseze beneficii impozabile în țările de Jos, în cazul de față, în momentul transferului sediului administrativ efectiv al acesteia într-un alt stat membru. Pentru a se evalua proporționalitatea unei astfel de reglementări, trebuie să se facă distincția între stabilirea cuantumului impozitului și plata acestuia.

— Cu privire la stabilirea definitivă a cuantumului impozitului la momentul la care societatea își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru

52 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 55 și 56 din concluzii, stabilirea cuantumului impozitului la momentul transferului sediului administrativ efectiv al unei societăți respectă principiul proporționalității, ținând cont de obiectivul reglementării naționale în discuție în acțiunea principală, care este de a supune la plata impozitului în statul membru de origine plusvalorile create în cadrul competenței fiscale a acestui stat membru. Este astfel proporțional ca statul membru de origine, în scopul de a asigura exercitarea competenței sale fiscale, să determine impozitul datorat pe plusvalorile latente create pe teritoriul său la data la care competența sa de impozitare cu privire la societatea în discuție încetează, în cazul de față, la momentul transferului sediului administrativ efectiv al acesteia într-un alt stat membru.

53 Cu toate acestea Comisia Europeană susține, referindu-se la Hotărârea N, citată anterior, că, având în vedere principiul proporționalității, statul membru de origine ar fi obligat să țină cont de pierderile care s-ar fi produs între momentul transferului sediului societății și realizarea elementelor de active în discuție, în ipoteza în care regimul fiscal din statul membru gazd nu ar ține cont de aceste pierderi.

54 Trebuie amintit că în Hotărârea N, citată anterior, care se referea la o reglementare națională care supunea o persoană privată, cu ocazia transferului domiciliului său fiscal într-un alt stat membru, la plata unui impozit pe plusvalorile latente aferente unui aport substanțial de înut de aceasta într-o societate, Curtea a statuat că numai un sistem fiscal care ține cont integral de pierderile care se pot produce ulterior transferului domiciliului contribuabilului în discuție, cu condiția ca aceste pierderi să nu fi fost deja luate în considerare în statul membru gazd, poate fi considerat proporțional în raport cu obiectivul care constă în asigurarea repartizării echilibrate a competenței de impozitare între statele membre (Hotărârea N, citată anterior, punctul 54).

55 Chiar dacă transferul de către National Grid Indus al sediului său administrativ efectiv în Regatul Unit a determinat dispariția riscului de schimb pentru creanța în discuție în acțiunea principală, exprimată în lire sterline, o pierdere aferentă acestei creanțe ar putea totuși apărea ulterior transferului respectiv în cazul în care, de exemplu, societatea în discuție nu ar obține plata integrală a datoriei.

56 Cu toate acestea, contrar situației din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea N, citată anterior, neluarea în considerare, în prezenta acțiune principală, de către statul membru de origine a pierderilor produse ulterior transferului sediului administrativ efectiv al unei societăți nu poate fi considerat disproporțional în raport cu obiectivul urmărit de reglementarea în discuție în acțiunea principală.

57 Astfel, activele unei societăți sunt în mod direct afectate unor activități economice care sunt destinate să genereze un beneficiu. Pe de altă parte, valoarea beneficiilor impozabile ale unei societăți este influențată în parte de valorificarea activelor în bilanțul acesteia, în sensul că amortizările reduc baza de impozitare.

58 Din moment ce, într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, beneficiile societății care și-a transferat sediul administrativ efectiv nu vor fi impozitate, ulterior transferului

respectiv, decât în statul membru gazd?, în conformitate cu principiul teritorialității fiscale asociat unui element temporal, având în vedere legătura menționată între activele unei societăți și beneficiile sale impozabile și, prin urmare, din motive legate de simetria existentă între dreptul de impozitare a beneficiilor și posibilitatea de deducere a pierderilor, revine tot acestui din urmă stat membru sarcina de a ține cont, în regimul său fiscal, de fluctuațiile valorii activelor societății în discuție, care au intervenit după data la care statul membru de origine a pierdut orice legătură fiscală cu societatea respectivă.

59 În aceste condiții, statul membru de origine nu este obligat, contrar celor sugerate de Comisie, să țină cont de eventualele pierderi din cursul de schimb care s-ar fi produs după transferul de către National Grid Indus al sediului său administrativ efectiv în Regatul Unit, până la rambursarea sau până la cesiunea creanței deținute de societatea respectivă. Impozitul datorat pe plusvalorile latente este astfel determinat în momentul în care competența de impozitare a statului membru de origine cu privire la societatea în discuție încetează, în cazul de față, în momentul transferului sediului societății respective. Atât luarea în considerare de către statul membru de origine a unui câștig din cursul de schimb valutar, cât și luarea în considerare a unei pierderi din cursul de schimb survenite ulterior transferului sediului administrativ efectiv ar risca nu numai să pună sub semnul întrebării repartizarea echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, ci și să conducă la duble impozitări sau la duble deduceri de pierderi. Acesta ar fi în special cazul în care o societate care deține o creanță precum cea în discuție în acțiunea principală, exprimată în lire sterline, și-ar transfera sediul dintr-un stat membru a cărei monedă este euro într-un alt stat membru din zona euro.

60 Împrejurarea că, într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, transferul sediului administrativ efectiv al societății în Regatul Unit a determinat dispariția riscului de schimb valutar, din moment ce creanța, care este exprimată în lire sterline, este redată tot în această monedă în bilanțul societății după transferul sediului respectiv, nu are nicio incidență în această privință. Astfel, în conformitate cu principiul teritorialității fiscale asociat unui element temporal, și anume rezidența fiscală pe teritoriul național în perioada în care a apărut câștigul impozabil, plusvaloarea creată în statul membru de origine este impozitată în momentul transferului sediului administrativ efectiv al societății în discuție.

61 Mai mult, astfel cum rezultă de la punctul 58 din prezenta hotărâre, regimul fiscal din statul membru gazdă va ține cont, în principiu, în momentul realizării activelor întreprinderii în discuție, de plusvalorile și de pierderile înregistrate cu privire la aceste active după transferul sediului acesteia. Totuși, eventuala neluare în considerare a pierderilor de către statul membru gazdă nu impune nicio obligație, pentru statul membru de origine, de a reevalua la momentul realizării activului în discuție o datorie fiscală care a fost definitiv stabilită la momentul la care societatea în discuție, ca urmare a transferului sediului său administrativ efectiv, a încetat să mai fie supusă la plata impozitului în acest din urmă stat membru.

62 Trebuie amintit în acest sens că tratatul nu garantează unei societăți creșterea și se aplică articolul 54 TFUE că transferul sediului său administrativ efectiv în alt stat membru este neutru în materie de impozitare. Ținând seama de diferențele de reglementare dintre statele membre în materie, un astfel de transfer poate, după caz, să fie mai mult sau mai puțin avantajos sau dezavantajos pentru o societate în privința impozitării (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 2004, Lindfors, C-365/02, Rec., p. I-7183, punctul 34, Hotărârea din 12 iulie 2005, Schempp, C-403/03, Rec., p. I-6421, punctul 45, precum și Hotărârea din 20 mai 2008, Orange European Smallcap Fund, C-194/06, Rep., p. I-3747, punctul 37). Libertatea de stabilire nu poate fi înțeleasă, aadar, în sensul că un stat membru este obligat să prevadă normele fiscale în funcție de cele ale unui alt stat membru, în scopul de a garanta în toate situațiile o impozitare care țină seama de orice neconcordanță rezultată din reglementările fiscale naționale (a se vedea Hotărârea din 28

februarie 2008, Deutsche Shell, C-293/06, Rep., p. I-1129, punctul 43).

63 Trebuie subliniat de asemenea că situația fiscală a unei societăți, precum cea în discuție în acțiunea principală, care deține o creanță exprimată în lire sterline și care își transferă sediul administrativ efectiv din Țările de Jos în Regatul Unit, în comparație cu situația unei societăți care deține o creanță identică, dar care își transferă sediul în interiorul primului dintre aceste state membre, nu este în mod necesar dezavantajoasă.

64 Din cele de mai sus rezultă că articolul 49 TFUE nu se opune unei reglementări a unui stat membru potrivit căreia cuantumul impozitului pe plusvalorile latente aferente unor elemente ale patrimoniului unei societăți este definitiv stabilit – fără luarea în considerare a pierderilor și a câștigurilor care pot fi realizate ulterior – la momentul la care societatea, ca urmare a transferului sediului său administrativ efectiv într-un alt stat membru, încetează să încaseze beneficii impozabile în primul stat membru. În această privință, este irelevant faptul că plusvalorile latente impozabile se raportează la câștiguri din cursul de schimb valutar care nu pot fi recunoscute în statul membru gazd, având în vedere regimul fiscal în vigoare pe teritoriul acestuia.

– Cu privire la plata imediată a impozitului în momentul în care societatea își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru

65 Potrivit National Grid Indus și Comisiei, plata imediată a impozitului în momentul transferului sediului administrativ efectiv al unei societăți într-un alt stat membru ar fi disproporționată. Plata acestuia în momentul realizării efective a plusvalorilor ar constitui o mărșur mai puțin constrângătoare decât cea care este prevăzută de reglementarea în discuție în acțiunea principală, care nu ar periclita repartizarea competenței de impozitare între statele membre.

66 Comisia adaugă că sarcina administrativă pe care ar implica-o plata cu întârziere a taxei nu ar fi excesivă. O simplă declarație anuală făcută de societatea vizată, care să indice că se află în continuare în posesia activelor transferate, însoțită de o declarație făcută în momentul cesiunii efective a activului, ar putea fi suficientă pentru a permite statului membru de origine să perceapă, în momentul realizării activului, impozitul datorat pe plusvalorile latente.

67 În schimb, cele zece guverne care au formulat observații în fața Curții susțin că plata imediată a datoriei fiscale în momentul transferului sediului administrativ efectiv al societății în discuție respectă principiul proporționalității. Amânarea plății până la momentul realizării plusvalorilor nu ar constitui o soluție alternativă echivalentă și eficientă și ar putea compromite obiectivul de interes general urmărit de reglementarea în discuție în acțiunea principală. Acestea insistă, în această privință, asupra faptului că plata amânată a impozitului ar implica în mod necesar ca diferitele elemente de activ pentru care a fost constatat o plusvaloare la momentul transferului sediului acestei societăți să facă obiectul unei monitorizări în statul membru gazd până în momentul realizării acestora. Or, organizarea unei astfel de monitorizări ar implica o sarcină excesivă atât pentru societatea respectivă, cât și pentru autoritățile fiscale.

68 În această privință, trebuie să se constate că plata datoriei fiscale în momentul realizării efective, în statul membru gazd, a activului pentru care a fost constatat o plusvaloare de către autoritățile statului membru de origine cu ocazia transferului sediului administrativ efectiv al unei societăți în primul stat membru urmărește evitarea problemelor de trezorerie pe care le-ar putea genera plata imediată a impozitului datorat pe plusvalorile latente.

69 În ceea ce privește sarcinile administrative pe care le-ar putea antrena o astfel de plată amânată a impozitului, trebuie menționat că transferul sediului administrativ efectiv al unei societăți poate fi însoțit de transferul unui mare număr de active. Guvernul olandez subliniază în acest sens că situația în discuție în acțiunea principală este atipică, din moment ce este vizată

numai plusvaloarea aferentă unei creanțe deținute de National Grid Indus.

70 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 69 din concluzii, rezultatul situației patrimoniale a unei societăți se poate prezenta într-o manieră atât de complexă, încât o monitorizare transfrontalieră precisă a situației privind ansamblul elementelor de active imobilizate și circulante ale acesteia să fie, până la realizarea plusvalorilor latente încorporate în aceste elemente, aproape imposibil de realizat și că o astfel de monitorizare ar determina eforturi care constituie o sarcină considerabilă, chiar excesivă, pentru societatea în discuție.

71 Nu poate fi exclus, așadar, ca sarcina administrativă pe care ar implica-o declarația anuală sugerată de Comisie, care s-ar referi în mod necesar la fiecare element din patrimoniu pentru care a fost constatată o plusvaloare latentă în momentul transferului sediului administrativ efectiv al societății în discuție, să determine ca atare, pentru aceasta din urmă, un obstacol în calea libertății de stabilire care nu ar aduce în mod necesar o atingere mai redusă acestei libertăți decât plata imediată a datoriei fiscale corespunzătoare acestei plusvalori.

72 În schimb, în alte situații, natura și întinderea patrimoniului societății ar permite să se asigure mai ușor monitorizarea transfrontalieră a elementelor din patrimoniul respectiv pentru care a fost constatată o plusvaloare în momentul în care societatea în discuție și-a transferat sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru.

73 În aceste condiții, o reglementare națională care oferă societății care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru posibilitatea de a opta între, pe de o parte, plata imediată a impozitului, care generează un dezavantaj în materie de trezorerie pentru această societate, dar o dispensează de sarcinile administrative ulterioare, și, pe de altă parte, amânarea plății impozitului respectiv și, după caz, a dobânzilor potrivit reglementării naționale aplicabile, care este în mod necesar însoțită de o sarcină administrativă pentru societatea în discuție, legată de monitorizarea activelor transferate, ar constitui o măsură care, fiind aptă să garanteze în același timp repartizarea echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, ar aduce o atingere mai redusă libertății de stabilire decât măsura în discuție în acțiunea principală. Astfel, în ipoteza în care o societate ar considera că sarcinile administrative legate de plata amânată sunt excesive, aceasta ar putea opta pentru plata imediată a impozitului.

74 Cu toate acestea, trebuie să se țină cont și de riscul privind neplata impozitului, care crește pe măsura trecerii timpului. Acest risc poate fi luat în considerare de statul membru în cauză, în cadrul reglementării sale naționale aplicabile plății amânate a datoriei fiscale, prin măsuri precum constituirea unei garanții bancare.

75 Guvernele care au formulat observații în fața Curții mai consideră că plata amânată a impozitului ar reprezenta, pentru autoritățile fiscale din statele membre, o sarcină excesivă, legată de monitorizarea tuturor elementelor de activ ale unei societăți, pentru care a fost constatată o plusvaloare în momentul transferului sediului administrativ efectiv al acesteia.

76 Un astfel de argument trebuie înălțat.

77 Trebuie amintit, mai întâi, că monitorizarea elementelor de activ nu se referă decât la plata datoriei fiscale, iar nu la stabilirea acesteia. Așadar, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 64 din prezenta hotărâre, articolul 49 TFUE nu se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în acțiunea principală, care prevede că valoarea impozitului datorat pe plusvalorile aferente activelor unei societăți care încetează să încaseze beneficii impozabile în statul membru respectiv, ca urmare a transferului sediului său administrativ efectiv într-un alt stat membru, este stabilită în mod definitiv la momentul transferului sediului respectiv. Or, în măsura în care o societate care optează pentru plata amânată a acestui impozit consideră în mod necesar

c? monitorizarea elementelor de activ pentru care a fost constatat? o plusvaloare la momentul transferului respectiv de sediu nu îi ocaziona? sarcini administrative excesive, sarcinile care revin autorit??ilor fiscale ale statului membru de origine ?i care sunt legate de controlul declara?iilor privind o astfel de monitorizare nu pot fi calificate nici ele ca fiind excesive.

78 În continuare, contrar celor sus?inute de guvernele olandez, german ?i spaniol, mecanismele de asisten?? reciproc? existente între autorit??ile statelor membre sunt suficiente pentru a permite statului membru de origine s? efectueze un control cu privire la veridicitatea declara?iilor societ??ilor care au optat pentru plata amânat? a impozitului respectiv. Trebuie subliniat în acest sens c?, din moment ce acesta din urm? este stabilit definitiv la momentul la care societatea, ca urmare a transferului sediului s?u administrativ efectiv, înceteaz? s? încaseze beneficii impozabile în statul membru de origine, asisten?a statului membru gazd? nu va privi stabilirea corect? a impozitului, ci doar plata sa. Or, articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2008/55/CE a Consiliului din 26 mai 2008 privind asisten?a reciproc? în materie de recuperare a crean?elor privind anumite cotiza?ii, drepturi, taxe ?i alte m?suri (JO L 150, p. 28) prevede c?, „[l]a cererea autorit??ii solicitante, autoritatea solicitat? îi comunic? informa?iile ce îi sunt necesare acesteia în vederea recuper?rii unei crean?e”. Directiva respectiv? permite, a?adar, statului membru de origine s? ob?in? din partea autorit??ii competente a statului membru gazd? informa?ii referitoare la realizarea sau la nerealizarea anumitor elemente de activ ale unei societ??i care ?i?a transferat sediul administrativ efectiv în acest din urm? stat membru, în m?sura în care acestea sunt necesare pentru a permite statului membru de origine s? recupereze o crean?? fiscal? n?scut? în momentul transferului sediului respectiv. De altfel, Directiva 2008/55, în special articolele 5-9, ofer? autorit??ilor statului membru de origine un cadru de cooperare ?i de asisten?? care s? le permit? s? recupereze efectiv crean?a fiscal? în statul membru gazd?.

79 În plus, guvernele german ?i italian arat? c? reglementarea na?ional? în discu?ie în ac?iunea principal? este justificat? de cerin?a care const? în men?inerea coeren?ei sistemului fiscal na?ional. Impozitarea plusvalorilor latente în momentul transferului sediului administrativ efectiv al societ??ii în discu?ie într?un alt stat membru ar corespunde din punct de vedere logic scutirii fiscale anterioare acordate pentru plusvalorile latente.

80 Astfel cum a ar?tat avocatul general la punctul 99 din concluzii, cerin?ele legate de coeren?a fiscal? ?i de repartizarea echilibrat? a competen?ei de impozitare coincid.

81 Cu toate acestea, chiar admi?ând c? reglementarea na?ional? în discu?ie în ac?iunea principal? este de natur? s? permit? atingerea obiectivului referitor la men?inerea coeren?ei fiscale, trebuie constatat c? numai stabilirea cuantumului impozitului la momentul transferului sediului administrativ efectiv al unei societ??i, iar nu plata sa imediat?, ar trebui considerat? c? nu dep??e?te ceea ce este necesar pentru realizarea unui astfel de obiectiv.

82 Astfel, plata amânat? a impozitului respectiv nu ar pune sub semnul întreb?rii leg?tura existent? în reglementarea olandez? între, pe de o parte, avantajul fiscal pe care îl reprezint? scutirea acordat? pentru plusvalorile latente aferente elementelor de active în m?sura în care o societate încaseaz? beneficii impozabile în statul membru în discu?ie ?i, pe de alt? parte, compensarea avantajului respectiv cu o sarcin? fiscal? care se stabile?te la momentul la care societatea respectiv? înceteaz? s? încaseze astfel de beneficii.

83 În sfâr?it, guvernele german, spaniol, portughez, finlandez, suedez, precum ?i guvernul Regatului Unit invoc? un risc de evaziune fiscal? în scopul de a justifica reglementarea na?ional? în discu?ie.

84 Cu toate acestea, numai împrejurarea c? o societate î?i transfer? sediul într?un alt stat membru nu poate sta la baza unei prezum?ii generale de fraud? fiscal? ?i nu poate justifica o

m?sur? care aduce atingere exercit?rii unei libert??i fundamentale garantate de tratat (a se vedea în acest sens Hot?rârea ICI, citat? anterior, punctul 26, Hot?rârea din 26 septembrie 2000, Comisia/Belgia, C?478/98, Rec., p. I?7587, punctul 45, Hot?rârea din 21 noiembrie 2002, X ?i Y, C?436/00, Rec., p. I?10829, punctul 62, Hot?rârea din 4 martie 2004, Comisia/Fran?a, C?334/02, Rec., p. I?2229, punctul 27, precum ?i Hot?rârea Cadbury Schweppes ?i Cadbury Schweppes Overseas, citat? anterior, punctul 50).

85 Din cele de mai sus rezult?, a?adar, c? o reglementare a unui stat membru, precum cea în discu?ie în ac?iunea principal?, care impune plata imediat? a impozitului pe plusvalorile latente aferente elementelor de patrimoniu ale unei societ??i care î?i transfer? sediul administrativ efectiv într?un alt stat membru, chiar în momentul transferului respectiv, este dispropor?ionat?.

86 În consecin??, trebuie s? se r?spund? la a doua ?i la a treia întrebare c? articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul c?:

- nu se opune unei reglement?ri a unui stat membru potrivit c?reia cuantumul impozitului pe plusvalorile latente aferente unor elemente ale patrimoniului unei societ??i este definitiv stabilit – f?r? luarea în considerare a pierderilor ?i a câ?tigurilor care pot fi realizate ulterior – la momentul la care societatea, ca urmare a transferului sediului s?u administrativ efectiv într?un alt stat membru, înceteaz? s? încaseze beneficii impozabile în primul stat membru; în această privin??, este irelevant faptul c? plusvalorile latente impozabile se raporteaz? la câ?tiguri din cursul de schimb valutar care nu pot fi recunoscute în statul membru gazd? având în vedere regimul fiscal în vigoare pe teritoriul acestuia;
- se opune unei reglement?ri a unui stat membru care impune plata imediat? a impozitului pe plusvalorile latente aferente elementelor de patrimoniu ale unei societ??i care î?i transfer? sediul administrativ efectiv într?un alt stat membru, chiar în momentul transferului respectiv.

Cu privire la cheltuielile de judecat?

87 Întrucât, în privin?a p?r?ilor din ac?iunea principal?, procedura are caracterul unui incident survenit la instan?a de trimitere, este de competen?a acesteia s? se pronun?e cu privire la cheltuielile de judecat?. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observa?ii Cur?ii, altele decât cele ale p?r?ilor men?ionate, nu pot face obiectul unei ramburs?ri.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Camer?) declar?:

1) **O societate constituit? potrivit dreptului unui stat membru care î?i transfer? sediul administrativ efectiv într?un alt stat membru, f?r? ca acest transfer de sediu s? afecteze calitatea sa de societate din primul stat membru, se poate prevala de articolul 49 TFUE pentru a contesta legalitatea unui impozit pe care primul stat membru îl stabile?te în sarcina sa cu ocazia respectivului transfer de sediu.**

2) **Articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul c?:**

– nu se opune unei reglementări a unui stat membru potrivit creia cuantumul impozitului pe plusvalorilor latente aferente unor elemente ale patrimoniului unei societăți este definitiv stabilit – fără luarea în considerare a pierderilor și a câștigurilor care pot fi realizate ulterior – la momentul la care societatea, ca urmare a transferului sediului său administrativ efectiv într-un alt stat membru, încetează să încaseze beneficii impozabile în primul stat membru; în această privință, este irelevant faptul că plusvalorile latente impozabile se raportează la câștiguri din cursul de schimb valutar care nu pot fi recunoscute în statul membru gazdă având în vedere regimul fiscal în vigoare pe teritoriul acestuia;

– se opune unei reglementări a unui stat membru care impune plata imediată a impozitului pe plusvalorile latente aferente elementelor de patrimoniu ale unei societăți care își transferă sediul administrativ efectiv într-un alt stat membru, chiar în momentul transferului respectiv.

Semnături

* Limba de procedură: olandeza.